

4 listopada 2016 r. Sejm przyjął ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". Przepisy mają wejść w życie 1 stycznia 2017 r. Część zadań przewidzianych w ustawie będą wykonywać jednostki samorządu terytorialnego. W dzisiejszym artykule bierzemy pod lupę świadczenie z tytułu urodzenia dziecka.

Zasady przyznawania świadczenia uregulowano w art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (dalej u.w.k.c.). Organem właściwym do przyznania świadczenia będzie wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie. Będzie to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Świadczenie ma charakter jednorazowy i będzie mogło być przyznane w tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadający specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii, w którym lekarz ten stwierdzi ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ponadto do wniosku konieczne będzie załączenie zaświadczenia wystawione przez lekarza lub położną, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. W tym zakresie zastosowanie będą miały odpowiednio przepisy wykonawcze wydane do ustawy o świadczeniach rodzinnych. Aktualnie jest to Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką.

Ponieważ art. 10 u.w.k.c. jest wzorowany na przepisach ustawy o świadczeniach rodzinnych w tym miejscu warto nawiązać do poglądów orzecznictwa jakie na gruncie tamtej ustawy były wyrażane. W wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 20 listopada 2015 r. sygn. I OSK 1003/14 wskazano, że uznania niedochowania wymogu pozostawania kobiety pod opieką lekarską nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu jako przesłanki wydania przez organ decyzji o odmowie przyznania świadczenia powinno być poprzedzone dokonaniem przez organy administracji ustaleń zarówno w zakresie dbałości kobiety o zdrowie w czasie ciąży (pozostawania w tym okresie pod opieką lekarską), jak również dołożenia przez kobietę należytej staranności w zakresie dochowania terminu poddania się tej opiece.

Sąd w powołanym wyroku wskazał m.in., że „ustawodawca nie wprowadził zasad ani trybu postępowania dającego organom administracji możliwość zweryfikowania przyczyn, dla których matka wnioskująca o przyznanie zapomogi nie poddała się opiece medycznej w powyższym terminie. Brak w ustawie takiej regulacji nie oznacza jednak, że kobieta, która poddała się opiece medycznej po 10-tym tygodniu ciąży, a następnie urodziła dziecko, powinna być automatycznie – niezależnie od okoliczności konkretnej sprawy – pozbawiona prawa do jednorazowej zapomogi z tego tytułu.

Wszak z faktu, że ustawodawca nie wprowadził do ustawy procedury umożliwiającej ocenę indywidualnych okoliczności sprawy kobiety wnioskującej o przyznanie zapomogi – w sytuacji gdy poddała się opiece medycznej po 10-tym tygodniu ciąży – nie należy wywodzić wniosku o istnieniu bezwzględnego zakazu przyznania takiej kobiecie prawa do zapomogi”. Dalej Sąd przywołując się na argumenty konstytucyjne wskazał, że „zaniechanie wprowadzenia do ustawy o świadczeniach rodzinnych przepisów przyznających organom administracji kompetencję do oceny indywidualnych okoliczności

"Za życiem" - zadania samorządów (cz. 1)

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: sobota, 26, listopad 2016 23:00

Bernadeta Skóbel

Odsłony: 1344

sprawy – w przypadku gdy kobieta wnioskująca o zapomogę z tytułu urodzenia dziecka poddała się badaniom lekarskim po 10-tym tygodniu ciąży – nie może być interpretowane jako bezwzględny zakaz przyznania takiej kobiecie zapomogi. Mamy w tym wypadku do czynienia z luką prawną, która powinna być wypełniona na podstawie Konstytucji.

W konsekwencji z art. 71 ust. 2 Konstytucji, odczytywanego w związku z art. 18, art. 71 ust. 1 Konstytucji oraz z zasadą sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji), należy wywodzić podstawę prawną dla organów administracji publicznej do weryfikacji – na podstawie dopuszczalnych źródeł dowodowych, zgodnie z ogólnymi regułami postępowania administracyjnego – czy przekroczenie przez kobietę pozostającą w ciąży terminu 10-miesięcznego (...) wynikało ze świadomej decyzji matki, niezachowania przez nią odpowiedniej staranności, czy też było rezultatem okoliczności obiektywnych, na wystąpienie których matka dziecka nie miała jakiegokolwiek wpływu, takich jak brak możliwości stwierdzenia ciąży czy też kwestie z zakresu organizacji służby zdrowia.” Podobne stanowisko zostało również zajęte m.in. w wyrokach WSA w Bydgoszczy z 18 października 2016 r. sygn. II SA/Bd 790/16, czy w wyroku WSA w Poznaniu z 11 listopada 2016 r. sygn. II SA/Po 1122/15).

Wszystkie przywołane orzeczenia dostępne są pod adresem www.orzeczenia.nsa.gov.pl. Zważywszy na okoliczności i przesłanki przyznawania świadczenia, o którym mowa w art. 10 u.w.k.c., można spodziewać się podobnych orzeczeń również w odniesieniu do tego świadczenia. Warto również nadmienić, że podobnie jak w przypadku „becikowego” wymóg dotyczący zaświadczenia nie będzie miał zastosowania do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko.